

PSV - M A A J A V E S I

VAPO OY ENERGIA

Suo ja Vesi Kiinteistöyksikkö

PURONLATVASUON LINNUSTOSELVITYS

Puronlatvasuon linnustوسلصتصتصت

Juha Parviainen, FM

Juha Repo, FK

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	LASKENTAMENETELMÄT	1
3	TULOKSET	2
4	YHTEENVETO	3
5	KIRJALLISUUS.....	4

Liitteet

Liite 1: Puronlatvasuon sijainti

Liite 2: Suojelullisesti merkittävien lajien pesimäaikaisten havaintojen sijoittuminen Puronlatvasuolla

1 JOHDANTO

Puronlatvasuo sijaitsee Pudasjärven kunnassa noin 30 km Pudasjärven länsipuolella. Puronlatvasuolla ja sen välittömässä lähiympäristössä tehtiin pesivän maalinnuston kartoituslaskenta kesäkuussa 2004. Selvitysalueen laajuus oli yhteensä 86 ha. Inventointialueen sijainti on esitetty karttaliitteessä 1.

Puronlatvasuon inventointialue on pääosin välipintaista karuhkoa ja vähäpuustoista nevaa. Paikoin esiintyy märempiä rimpipintoja, mutta kokonaisuudessaan rimpien osuus on melko vähäinen. Avonaisempien osien reunoilla erityisesti alueen pohjoispuolella Vengasharjulla kasvaa yleisesti 4-6 m mäntyä ja paikoin runsaasti vaivaiskoivua.

Linnustokartoituksessa selvitettiin Puronlatvasuolla ja sen välittömässä lähiympäristössä pesivän maalinnuston lajisto ja parimäärät. Liitteessä 2 rajatuille inventointialueille sekä sen ulkopuolisille reunaosille keskittynyt linnustokartoitus suoritettiin koealalaskentana pesimäkaudella 20.6.2004. Tässä raportissa esitetään käytetty laskentamenetelmä, Puronlatvasuon pesimälinnuston lajisto sekä havaitut parimäärät. Suojelulliselta asemaltaan merkittävien lajien havainnot esitetään karttaliitteessä (liite 2).

2 LASKENTAMENETELMÄT

Puronlatvasuon pesimälinnustoa selvitettiin ns. koealamenetelmän avulla (ks. Turveteollisuusliitto ry 2002). Koealalaskenta on kartoituslaskentamenetelmään perustuva yhden laskentakerran menetelmä, jonka avulla alueen linnustosta saadaan kattava yleiskäsitys. Koealamenetelmässä tutkittava alue kuljetaan systemaattisesti läpi siten, ettei yksikään paikka jää yli 100 m etäisyydelle kulkureitistä. Muutoin noudatetaan kartoituslaskennasta annettuja toteutusohjeita (Koskimies & Väisänen 1988). Koealamenetelmä soveltuu hyvin soilla tapahtuviin laskentoihin, koska kyseisillä alueilla näkyvyys on yleensä hyvä ja kokonaislintutiheydet varsin pieniä verrattuna esim. lehtimetsiin.

Yhden laskentakerran menetelmällä ei välttämättä havaita kaikkia alueella esiintyviä lintuja niiden satunnaisen liikkumisen sekä olosuhteiden vaikutusten takia. Kattavamman ja yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi tulisi laskentakertoja olla mielellään vähintään kaksi (Turveteollisuusliitto ry 2002). Yhden laskentakerran koealamenetelmällä saadaan pienialaisilla ja avoimilla soilla kuitenkin lajistosta ja parimäärästä riittävä yleiskuva.

Puronlatvasuolla laskenta-alue käsitti liitteessä 2 rajatut avonaisemmat suoalueet sekä näitä välittömästi ympäröivät metsäisemmät alueet n. 200 metrin etäisyydellä rajauksesta.

3 TULOKSET

Pesimäaikaaisessa kartoituslaskennassa Puronlatvasuolla tavattiin yhteensä 16 lintulajia ja 61 lintuparia. Varsinaisia suolajeja (Väisänen ym. 1998 mukaan) havaittiin kaikkiaan 6 (taulukko 1). Varsinaisiksi suolajeiksi katsottavien lajien lisäksi kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) pesii paikoin yleisesti Pohjois-Pohjanmaan soilla. Inventoidulla alueella selvästi runsaimpaa esiintyvä pesimälaji oli niittykirvinen (*Anthus pratensis*, 24 paria), joita pesi tasaisesti koko avosualueella. Avoimien alueiden reunapuustossa sekä inventointialueen reunamilla runsaslukuisin laji oli pajulintu (*Phylloscopus trochilus*, 18 paria). Linnuston pääosa koostui sekametsien lajeista, mikä osaltaan kuvastaa alueen vaihtelevuutta elinympäristönä. Toisaalta varsinaisia suolajeja oli linnustosta yli kolmannes. Yksittäisistä Puronlatvasuon pesimälajeista huomionarvoisena voidaan pitää alueellisesti kohtuullisen harvalukuista jänkäsirriäistä, joka suosii vetisiä ja vaikeasti saavutettavia rimpialueita

Taulukko 1. Puronlatvasuon pesimäaikaaisessa kartoituslaskennassa havaitut lajit ja niiden suojelullinen asema. Suomi = Suomen uhanalaisuusluokituksessa mainittu laji (NT: *silmälläpidettävä*), EVA= Suomen kansainvälinen erityisvastoalaji. Varsinaiset suolinnut (Väisänen ym. 1998) alleviivattu.

Laji		Suojelullinen asema			Havaittu parimäärä
		EU:n lintudirektiivi	Suomi	EVA	
<u>Kurki</u>	<u>Grus grus</u>	x			1
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>	x			1
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>				1
Isokuovi	<i>Numenius arquata</i>			x	2
<u>Jänkäsirriäinen</u>	<u>Limicola falcinellus</u>		NT	x	1
<u>Liro</u>	<u>Tringa glareola</u>	x		x	3
<u>Valkoviklo</u>	<u>Tringa nebularia</u>			x	1
Käki	<i>Cuculus canorus</i>		NT		1
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>				4
<u>Niittykirvinen</u>	<u>Anthus pratensis</u>				24
<u>Keltävästäräkki</u>	<u>Motacilla flava</u>				4
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>				10
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>				1
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			x	1
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>				5
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>				1
Yhteensä		3	2	5	61

Suojelullisesti merkittävimpiä Puronlatvasuon alueella pesiviä lajeja olivat EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainittu kurki (*Grus grus*), kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) ja liro (*Tringa glareola*). Direktiivin määritelmän mukaan liitteessä mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan näiden lintulajien lisääntyminen ja eloonjääminen niiden levinneisyysalueella. Näitä erityistoimia ovat mm. SPA-alueet (Special Protection Areas), jotka ovat osa Natura 2000 -verkostoa. Kurkia, kapustarintoja sekä liroja esiintyy Pohjois-Pohjanmaan soilla tai niiden lähiympäristöissä varsin yleisesti (mm. Väisänen ym. 1998).

Puronlatvasuolla tai sen lähiympäristössä pesivistä lajeista isokuovi (*Numenius arquata*), jänkäsirriäinen (*Limicola falcinellus*), liro, valkoviklo (*Tringa nebularia*) ja leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*) kuuluvat Suomen kansainvälisiin erityisvastuulajeihin (EVA), joiden säilyttämisessä Suomella voidaan osoittaa olevan merkittävä kansainvälinen vastuu. Jänkäsirriäinen ja käki (*Cuculus canorus*) kuuluvat Suomen kansallisessa uhanalaisuusluokituksessa (Rassi ym. 2001) *silmälläpidettäviin* (NT) lajeihin. Silmälläpidettäviä ovat lajit, jotka eivät täytä vaarantuneiden lajien kriteerejä eivätkä ne lukeudu varsinaisesti uhanalaisiin lajeihin. Selvitysalueella ei tavattu luonnonsuojelulain (46 § ja 47 §) mukaisia uhanalaisia tai erityisesti suojeltavia lintulajeja. Edellä mainittujen suojelustatukseltaan huomattavien lintulajien pesimäajan havaintopaikat on esitetty liitteessä 2.

Puronlatvasuon linnustollisesti huomattavimmat alueet sijoittuvat käytännössä tasaisesti koko suon avonaiselle osalle. Myös suojelullisesti merkittävien lajien havainnot jakaantuvat tasaisesti koko avosuolle (liite 2).

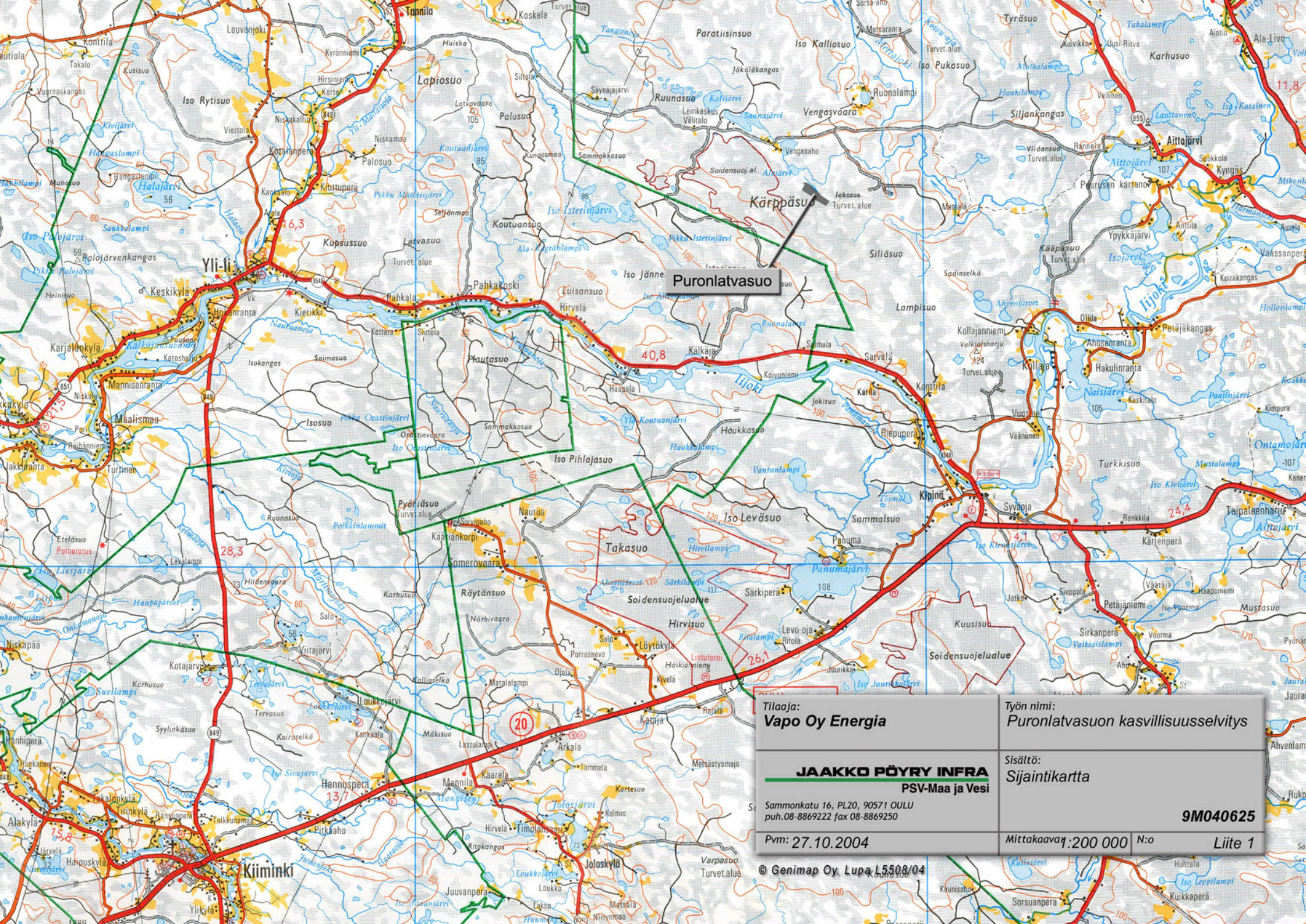
Puronlatvasuon linnuston parimäärää voidaan pitää varsin kohtalaisena vaikka suurin osa pesimäpareista onkin tavanomaisia hyönteissyöjälintuja. Kaikkiaan inventoitua aluetta voidaan pitää linnustollisesti melko tavanomaisena esim. maakunnallisesti. Suolla pesii suojelullisesti merkittäviä lajeja, joiden reviirit sijoittuvat tasaisesti koko avosuon alueelle korostaen yhtenäisen suoalueen merkitystä linnustolle.

4 YHTEENVETO

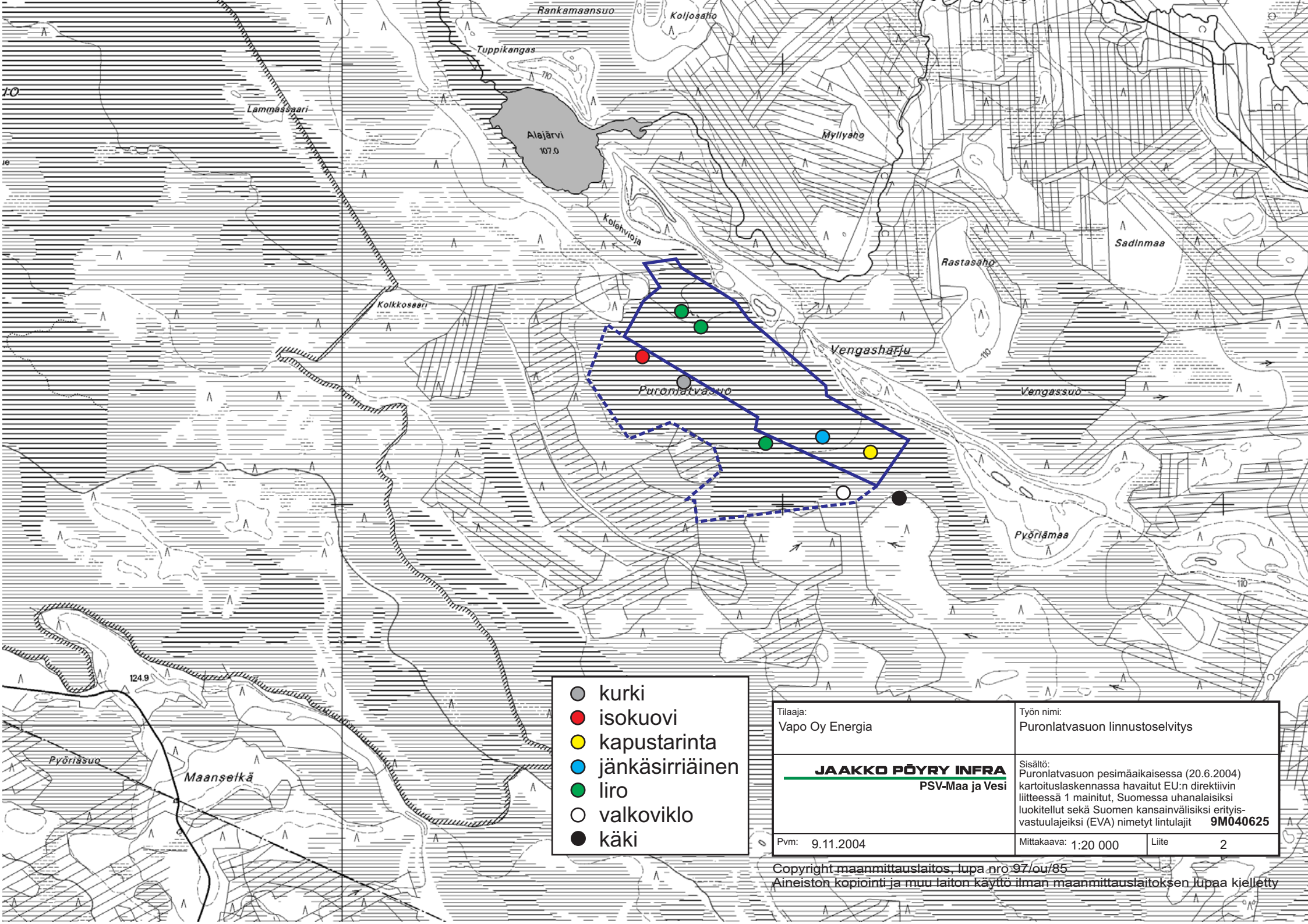
Puronlatvasuon pesimälinnuston lajisto ja parimäärät selvitettiin 20.6.2004 suoritettua laskennassa. Laskenta tehtiin koko tutkimusalueen kattaneena koealalaskentana. Puronlatvasuon pesimälinnusto on varsin tavanomaista Pohjois-Pohjanmaan rämevaltaisten soiden lajistoa. Pesivän maalinlinnuston parimäärät ovat alueellisesti tyypillisiä eivätkä kokonaisuutena kohoa tavanomaista korkeammiksi. Varsinaisia suolintuja alueella tavattiin 6 lajia. Suojelullisesti merkittävimpiä ovat EU:n lintudirektiivin liitteessä I mainitut kurki, kapustarinta ja liro. Isokuovi, jänkäsirriäinen, valkoviklo, liro sekä leppälintu kuuluvat Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin (EVA). Puronlatvasuon alueella havaittiin 2 Suomen kansallisessa uhanalaisuusluokituksessa (Rassi ym. 2001) *silmälläpidettäviksi* (NT) luokiteltua lajia. Selvitysalueella ei tavattu luonnonsuojelulain (46 § ja 47 §) mukaisia uhanalaisia tai erityisesti suojeltavia lintulajeja. Puronlatvasuon ja sen lähialueen linnustollinen arvo on kokonaisuudessaan sekä lajistollisesti että parimääräisesti maakunnallisesti tavanomaista tasoa.

5 KIRJALLISUUS

- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2. Painos. Helsinki.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. — Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmä. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=16900&lan=fi> , 28.1.2004.
- Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.
- Väisänen, R.A., Lammi, E., Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otavan Kirjapaino, Keuruu. ISBN 951-1-12663-6.

Tilaja: Vapo Oy Energia	Työn nimi: Puronlatvasuon kasvillisuusselvitys
JAAKKO PÖYRY INFRA PSV-Maa ja Vesi	Sisältö: Sijaintikartta
S: Sammonkatu 16, PL20, 90571 OULU puh.08-8869222 fax 08-8869250	9M040625
Pvm: 27.10.2004	Mittakaava: 200 000 N:o Liite 1

- kurki
- isokuovi
- kapustarinta
- jänkäsirriäinen
- liro
- valkoviklo
- käki

Tilaaja: Vapo Oy Energia		Työn nimi: Puronlatvasuon linnustوسلصت	
JAAKKO PÖYRY INFRA PSV-Maa ja Vesi		Sisältö: Puronlatvasuon pesimäaikalaisessa (20.6.2004) kartoituslaskennassa havaitut EU:n direktiivin liitteessä 1 mainitut, Suomessa uhanalaisiksi luokitellut sekä Suomen kansainvälisiksi erityisvastuulajeiksi (EVA) nimetyt lintulajit 9M040625	
Pvm: 9.11.2004		Mittakaava: 1:20 000	Liite 2